

Матеріали і методи: Була досліджена слюна 5 здорових людей і 5 больних гингивитом. Активність ТФкат определялась спектрофотометрически.

Результаты: ранее в исследованиях была установлена прямая корреляция между активностью фермента в сыворотке крови и слюне, поэтому для дальнейших исследований брали только слюну. В ходе исследования было установлено, что активность ТФ в слюне больнх гингивитом снижается в 1,5 раза (с $0,73 \pm 0,03$ усл. ед. до $0,48 \pm 0,06$ усл. ед. у здоровых и больнх соответственно). Снижение активности фермента говорит об усиленной пролиферации клеток десны.

Выводы: изменение активности фермента в слюне свидетельствует об изменении состояния клеток десны, что позволяет изучать активность фермента в ротовой жидкости при различных патологических процессах в полости рта.

ВІКОВІ ЗМІНИ СТРУКТУРИ ЕПІТЕЛІЮ ЩОКИ ЛЮДИНИ

Кіст В., Олійник М.

Українська медична стоматологічна академія

Нами вивчені регіональні особливості процесу старіння епітеліального шару слизової оболонки щоки людини.

Матеріалом дослідження були напівтонкі зрізи, отримані з різних зон (максиллярної, мандибулярної та зони шва) слизової оболонки щоки людей 40 і 80 років. Морфометричне дослідження проводили за допомогою окуляр-мікрометра МОВ-1-16, статистичну обробку отриманих даних – програми Excel.

На основі отриманих даних виявлені загальні особливості і закономірності вікових змін, створений багатий ілюстративний матеріал.

Епітелій щоки людини входить до складу слизової оболонки вкриваючого типу. В цьому відділі порожнини рота він не зазнає великих механічних навантажень, окрім зони, що розташована по лінії змикання зубів. Але ж і тут травматизація можлива лише за умов накусання слизової оболонки. Цьому перешкоджають особливості будови власної пластинки слизової оболонки, а також відсутність в зоні шва підслизової основи. Епітелій в цьому регіоні має найбільшу товщину, а поверхневі шари зазнають зрговіння. З віком прояви зрговіння епітелію в шовній зоні щоки посилюються.

Епітеліальні сосочки подекуди подекуються – загальна товщина епітеліального пласта при цьому стає меншою, в інших місцях утворюються брунькоподібні вип'ячування на їх вершинах – це призводить до загального збільшення товщини епітелію.

У осіб похилого віку також спостерігається зміни співвідношення шарів клітин, прискорення диференцировки епітеліоцитів, дистрофічні зміни.

МЕТАБОЛИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ АПОПТОЗА ПРИ ЯЗВЕННОЙ БОЛЕЗНИ И РАКЕ ЖЕЛУДКА

Коваленко Т.В., Уманский К.С., Радионова Т.С.

Апоптоз играет важную роль в патогенезе язвенной болезни. При нарушении программы клеточной гибели в слизистой могут развиваться предраковые изменения. На процессы апоптоза влияют ангиогенные факторы, такие как тимидинфосфорилаза (PD-ECGF). Это анаболический изофермент, являющийся фактором патогенеза язвенной болезни желудка. Его изофермент – катаболическая тимидинфосфорилаза (ТФкат) - снижает скорость пролиферации по «запасному пути». Мы изучали активность обоих изоферментов, отношение их активностей (PD-ECGF/ТФкат) назвали индексом пролиферативной активности ткани. От интенсивности процессов апоптоза косвенно можно судить по уровню оксида азота (NO).

Цель работы: Провести сравнительное изучение активности PD-ECGF и ее изофермента – ТФкат, уровень NO в тканях и сыворотке крови у больнх язвенной болезнью и раком желудка.

Матеріали і методи: Обследовано 76 больнх язвенной болезнью, 40 больнх раком желудка $T_3N_xM_0$, 96 здоровых. Активность изоферментов, уровень NO исследовали